

Biuro Bezpieczeństwa Narodowego

<https://www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/9177,W-Kwaterze-Pamieci-cmentarza-MW-w-Gdyni-pochowano-oficera-i-dwoch-marynarzy-ofia.html>

17.05.2025, 03:42

24.11.2021

W Kwaterze Pamięci cmentarza MW w Gdyni pochowano oficera i dwóch marynarzy, ofiary terroru komunistycznego

W Kwaterze Pamięci na Cmentarzu Marynarki Wojennej w Gdyni-Oksywiu pochowano w środę trzy ofiary terroru komunistycznego - kmdr. Adama Rychela, matę Karola Martyńskiego oraz st. marynarza Henryka Zajęca.

„Składam dziś hołd bohaterskim obrońcom ojczyzny i strażnikom polskiego morza, ofiarom reżimu komunistycznego” - [wskazał prezydent Andrzej Duda w liście skierowanym do uczestników uroczystości pogrzebowych oficera i dwóch marynarzy.](#)

List na cmentarzu odczytał gen. dyw. Dariusz Łukowski, Dyrektor Departamentu Zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi Biura Bezpieczeństwa Narodowego.

W liście prezydent Duda przypomniał zasługi oficera i marynarzy.

„Władza narzucona naszemu narodowi przez Moskwę starała się skalać i zatrzeć pamięć o nich, pozbawiając prawa do żołnierskiego pochówku. Ale prawda przetrwała dzięki staraniu rodzin, przyjaciół i towarzyszy broni. Obecna uroczystość jest zwycięstwem patriotów nad zdrajcami, ofiar nad katami. Oddając ostatnie honory zamęczonym marynarzom, wolna Polska zaświadcza, że nigdy nie zapomina o swoich wiernych synach” - podkreślił prezydent.

Zaznaczył, że chce „dziś podziękować za dzielność i wytrwałość bliskim trzem bohaterów i zapewnić, że Rzeczpospolita zawsze będzie czcić ich pamięć”. „Ich niezłomność i poświęcenie są słusznym powodem do dumy dla potomnych i następców w marynarskiej służbie” - dodał.

Prezydent przypomniał, że „realizując wolę admirała Józefa Unruha, przenosimy do tutejszego panteonu doczesne szczątki marynarzy, o których uhonorowanie apelował dowódca Floty”. „W ten sposób niepodległa Rzeczpospolita wypełnia powinność naprawienia krzywd zadanych patriotom w czasach zniewolenia” - wskazał.

„Władze państwa dokładają wszelkich starań, aby przywrócić dobre imię oficerom, podoficerom i marynarzom, którzy dali dowody męstwa i zapłacili najwyższą cenę za wierność złożonej przysiędze” - dodał prezydent.

Przed złożeniem trumien do grobu okrywające je bandery wojenne RP zostały przekazane rodzinom pochowanego oficera i marynarzy. Na zakończenie pochówku salwę honorową oddała Kompania Reprezentacyjna Marynarki Wojennej, a z pobliskiego portu wojennego rozległy się syreny okrętów MW.

Uroczystość na cmentarzu poprzedziła msza pogrzebowa w kościele Marynarki Wojennej pw. Matki Boskiej Częstochowskiej, odprawiona przez biskupa pomocniczego Archidiecezji Gdańskiej Zbigniewa Zielińskiego.

Szczałki pochowanego dziś oficera i marynarzy zostały podjęte przez Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN.

W grudniu 2017 r. jako pierwsi w Kwaterze Pamięci na cmentarzu w Gdyni-Oksywiu zostali pochowani kontradmirał Stanisław Mieszkowski, kontradmirał Jerzy Staniewicz i komandor Zbigniew Przybyszewski. Byli oni oficerami przedwojennej Marynarki Wojennej i bohaterami obrony polskiego wybrzeża z 1939 roku. Służyli w MW również po II wojnie światowej. W grudniu 1952 r. zostali straceni na podstawie wyroku sądu wojskowego, po sfińgowanym procesie i fikcyjnym oskarżeniu o udział w spisku przeciwko państwu polskiemu.

Kolejne pogrzeby oficerów, podoficerów i marynarzy, których udało się po kilkudziesięciu latach odnaleźć i zidentyfikować, odbyły się w czerwcu 2018 r. Pochowano wówczas dziewięć osób.

W październiku 2018 r. w Kwaterze Pamięci na Cmentarzu MW m.in. z udziałem prezydenta Andrzeja Dudy pochowano dowódcę obrony Wybrzeża 1939 r. admirała floty Józefa Unruga i jego żonę Zofię.

* * *

Komandor Adam Rychel (ur. 23 grudnia 1909 r., zm. 3 listopada 1958 r.) we wrześniu 1939 r. jako kapitan MW został wyznaczony na dowódcę baterii nadbrzeżnej w Rejonie Umocnionym Hel. Po kapitulacji trafił do niemieckich obozów jenieckich.

Po uwolnieniu i powrocie do kraju został wcielony do 1. Samodzielnego Batalionu Morskiego. Od 1947 r., jako komandor porucznik pełnił obowiązki komendanta Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej w Gdyni. Jednak jego przedwojenne wykształcenie i doświadczenie nie przystawało do nowych realiów, dlatego w 1948 r. został przeniesiony do Biura Hydrograficznego, a następnie Dywizjonu Artylerii Nadbrzeżnej.

W styczniu 1950 r. objął stanowisko szefa Oddziału Operacyjnego, a marcu tego samego roku szefa Sztabu Głównego MW. W 1950 r. zlecono jego rozpracowanie pod kątem przynależności do organizacji obozowej w czasie niewoli i wrogiego nastawienia do państwa. W 1951 r. został aresztowany.

Poddano go torturom, na skutek których doznał nieodwracalnych urazów psychicznych. Przeniesiono go do szpitala psychiatrycznego. Został wypuszczony z aresztu w 1953 r. Po leczeniu w 1954 r. został przyjęty do kapitanatu portu w Gdańsku jako pracownik fizyczny, a następnie jako oficer nawigacyjny portu. W 2018 r. został pośmiertnie awansowany do stopnia komandora.

Mat Karol Martyński (ur. 3 stycznia 1931 r.) w 1949 r. ochotniczo wstąpił do Marynarki Wojennej. W 1950 r. jako słuchacza Szkoły Specjalistów Morskich skierowano go na kurs nawigatorów na pokładzie okrętu koszarowego ORP „Motława”.

Podczas kursu spotkał Jerzego Sulatyckiego i Mariana Kowala. Te znajomości pozwoliły później Informacji Marynarki Wojennej wysnuć teorię o spisku na okrętach wojennych, mającym na celu porwanie jednostki i ucieczkę za granicę. W 1951 r. mat Martyński został aresztowany pod zarzutem udziału w tym spisku i zdrady ojczyzny.

Mat Martyński był prawdopodobnie torturowany podczas przebywania w areszcie. W lutym 1952 r. został skazany na karę śmierci. Wyrok wykonano 11 lipca 1952 r.

Starszy marynarz Henryk Zajac (ur. 16 lutego 1925 r., zm. 6 lipca 1952 r.) przed wojną wyemigrował z rodziną do Francji. We wrześniu 1944 r. zgłosił się do polskiej armii we Francji i po przetransportowaniu w listopadzie 1944 r. do Anglii pełnił służbę w Polskiej Marynarce Wojennej na pokładzie ORP „Conrad”.

W grudniu 1946 r. zakończył służbę wojskową i wrócił do Francji. W lipcu 1948 r. przyjechał do Polski z

transportem reemigrantów. Został aresztowany w sierpniu 1950 r. i oskarżony o współpracę z francuskim wywiadem. Skazany w październiku 1951 r. przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Gdańsku na 12 lat więzienia. Zmarł w trakcie odbywania kary.

Źródło: PAP

Foto: 3. Flotylla Okrętów

[Tweetnij](#)